

A. Ω.

DISSERTATIO PHILOSOPHICA

ANAMNHEIN

PLATONICAM

EXHIBENS,

Quam

*Consensu Ampliss. Facult. Phil. in Regia
Et inclita ad Auram Academia.*

PRÆSIDE,

Viro Amplissimo

M. PETRO HAHN,

Scient. Natural. Professore Reg. Ordinario
& Bibliothec. dexterrimo, Promotore suo,
submissâ animi reverentiâ jugiter
proseguendo.

Publico Eruditorum examini modestè silit

S. R. M. ALUMNUS

OLAUS P. ASKEBØHM

Junc. Smol.

In Auditorio Maximo horis antemeridi-
dianis ad diem, si Deo videatur, i. Martii.

Anni M. DC. XCV.

ABOÆ.

Impr. apud JOH. Winter Reg: Typog.

V I R O
SPECTATISSIMO ET HONORA-
TISSIMO.

Dⁿ. JOHANNI
S P T E R E X /

Civi ac Mercatori Aboensi fa-

cile primario & per celebri, Nutritio
ut liberalissimo ita honore debito offi-
ciose prosequendo & afficiendo.

Ad

Virum Juvenem.

Pereximum ac Præstantissimum,

Dn: OLAUM P: **AStBOMI**

Amicum ab incunabulis svavissimum,
De Reminiscientia Platonica eruditè
differente.

FRAXINUS in silvis veluti pulcherrima
floret

Fundit & immensum luxuriante comâ
Brachia, squammosis quæ sunt invisa colubris,
Sed bene quæ prosunt lanigeris ovibus.

Fraxineum retines qui Nomen pulcer Amice
Haud secus, Aonii gloria pulcra chori!

Flondentes Sophiæ ramos protrudis amœnos,
Atque typis vulgas materiem celebrem,

Annua fac crescat, vigeat tua FRAXINUS,

AStbom/

Arbor & ut niteat fac Sophiæ foliis.

Hinc tibi laus veniet, seros hinc nomen in
annos,

Magnaque continget gloria, magnus
honor.

*Hecce pauca, amoris sui erga D:num
Resp: contestandi ergo, apposuit*

ERICUS RUDÆ
S: R: M: Alumnus.

Ad

Virum Jovenem.

Dn. OLAUM ASREBODI
Philosophiae Studiosum indefessum, publica
de reminiscentia Platonica Disputatione solerter
disquirentem, amicum in paucis dilectum.

Felix illa dies, felix tibi luxit & annus
Respondens ASREBODI fautorq; & amico
benigne.

Cum primum Sophiam per solvere mente volebas
Te faciet notum: te jubila multa sonabunt,
Et tibi multorum tribuentur jure dieram,
Præmia doctrinae, quod cernes candide frater,
Vive valeque diu tua cœpta Jebova secundet!

In nupiærov sincerae amicitiae scribebat

JOHANNES AGRELL.

Quando meas ea fama loquax pervenit ad aures,
Quod disceptares, Musarum docte Satelles!
Difficili de materie; Sub pectore dulces
Lætitiae sensi motus, quod scandere velles
Culmina Parnassi, cœpium fortuna secundet!
Et, ceu cœpisti, sic ordine cuncta resolve
Præmia pro labore tuo peramoena espesses.
Interea vivas, valcas, vigeasq; per opto
Ut citius tangas felici sydere metam.

Mæce, amicitiam suam conte-
naturus, reliquit

AND: RÖDING.

Per Eximio & Ornatissimo

JU V E N I

Dn. OLAO ASKBOMI

Amico singulariter dilecto, Cum egregios
de Platonis Reminiscentiâ labores
ederet in lucem.

 N citharâ quamvis discors concordia
plures

Chordarum cuivis jussit inesse sonos.
Muta tamen silet ipsa chelys, semperque
silebit,

Ni nervus docto pollice tactus erit.
Tum pleno demum concentu verberat aures,
Si non cantator plectra pererrat incers.
Sic Mens (hæc fuerat sententia certa Platoni)
Sic Mens innumeris est variata modis:
Oros simul externi motus pertentat imago,
Amplius illa sui non memor esse nequit.
Quin etiam, ipsa sibi præsens, reminiscitur omne,
Atque, indocta licet, singula scire valet.
Nec, quæ ignorantur, nisi pigræ obliavia mentis
Ella putat, studio quæ removenda forent:
Alme Senex, aliquid, fateor, dixisse videris:
Teque tuus frustra carpit Aristoteles.
Sed novisse lubet, sic nam spes suadet amica,
Quid nos ASKBOMI culta Thalia docet.

Hecce festinata reliquie
TORST: RUDEEN.
Poët. Prof. Ord.

In Eruditam de *Avaμνησι* Platonica
Disputationem.

Juvenis PerEximii Praestantissimique

Dn. OLAI ASKEBO HEN
Amici probatissimi,

Quid facit ingenuas didicisse fideliter artes,
Id sa:is egregie Hec Tua, & habi nocte Satelle:
Atque Decus Sophie, Pietatis & Artis alumne
Dogmata docta probant; quis, verbis sat phaleratus
Discutis & monstras quid Aristoteles, Ciceru atq[ue]
Ipse Plato docuit de *avaμνησι* veterum, que
Materies audit plus quam dignissima cedro.

Quam qui perlegit is, dubio procul ipse videbit
Quam divinum sit Tibi judicium ingeniumque.
Perge igitur felix, quo Te vocat indolis ardor;
Perge bonis avibus Sophie penetrare recessus:
Perge, inquam, adsiduus properando tendere ad alt
Et sic, crede mihi, Tibi præmia larga dabuntur
Et que non magna quondam præconia laudis?
Interea Musæ, Tibi Laurea & aurea Serta
Nectere non cessant, quis Tu redimitus orabis.
Quod superest, Voveo, TI præsit & Insit ut Ip
Qui Celos, terras & qui regit omnia! flat!

Festinus iudebam

JOHANNES HELINUS.

Felicitatem & fatu prospera!

Voties mecum reputo eximia illa ac
prorsus singularia in memet que sem-
per exstare voluisti beneficia Nutritie
onoratissime. Toties eadem tam amplata tamque
memorabilia confiteri necessum habeo, ut illa
ignis non dicam laudibus extollere, sed
ex verbis derentibus enumerare queam.
Quae cum ita sint, hacce Tua nunquam satis
udanda beneficia, secreta potius estimatione
icitè venerari admirariq; mihi sufficiet quam
idem molesta sedulitate minus appositiè e-
rrando obscurare. Jam ne Tibi mirum
esse videatur, cur Tuo Nominis hanc o-
cellam inscribere ansim scias me equum exi-
simasse, ut ex quo fonte deripata sunt studia
nea, ad eundem etiam recurrent. Tandem ut
unc immaturum ingenii mei factum, qualis-
unque demum ille sit, quem in debitè veneratio-

gratissimi animi tesseram Tibi consecro
serena fronte respicere, meisq; fortunis à teneris
annis non vulgari paupertate pressis consulere
baud graveris, etiam atque etiam oro & ob-
testor. Meminterea erit supremum Numen pri-
Tua salute piis votis, calidisque suspiriis ve-
nerari, ut Temet omni benedictionis genera-
felicem quam iutissime superstitem ac incolu-
mem sospites, tueatur & conservet!

Tui Nom:

Sincerus
estimator

O. AGREB
Disp. Auct;

alme Deus mihi pande viam, cursusque secundos,
 dirige meq; meumque tuo moderamine gressum,
 bse dubiis errans ponam vestigia planto,
 riscite præterea densissima nubila mentis
 eandæ luce tua, radiosque affunde benignos,
 ut mihi propositi pateant penetralia veri !

§. I.

Ommunissima licet juxta ac
 verissima omnibus senten-
 tia hæc esse videatur : nos
 omnes peregrinos, & naturæ
 gnaros in munduſ venire, rerumque
 quæ in eo ſunt, expetere ſcientiam ; mul-
 to tamen aliter Atheniensium illud, to-
 tiusque Græciæ decus, & Philosopho-
 rum quaſi numen Plato, qui ob exceil-
 lentiam ingenii & doctrinæ, diuinus eſt
 dictus, ſentiebat, dum Pythagoram ſe-
 cutus, probare voluit animam noſtram,
 aut eſſe inſtar tabulaꝝ exarataꝝ, eamque
 omnia noſſe, & ſolum indigere quo-
 dam ad reminiſcendum extrinſecus in-
 citante ; aut etiam ſimilem tabulaꝝ ra-
 ſæ, in qua deſcriptæ fuerunt olim, &
 quaſi ductaꝝ, rerum omnium formæ ;
 ſed contagione poſtmodum & mole cor-

porum variis quasi litoris inductæ & ob-
scuratæ, tum quod discere nihil aliuc
sit quam recordari eorum, quæ in vita
superiori cognita habuimus & perspe-
cta. (α) Hinc totam nostram scienti-
am superioris vitæ ἀνάμνησιν esse (quod
vocabulum per reminiscentiam reddidit
Tertullianus. (β) Cicero autem recor-
dationem vertere maluit. (γ) adeo-
que nos à natura doctos, ut nemo
quærat id quod penitus ignoret, statuit.
(δ) Ad ea autem probanda, pusionem
quendam introducit à Socrate interro-
gatum, in geometricis de dimensione
quadrati, eumque ad ea primum quidem
respondentem ut pueri solent; postea ta-
men, cum faciles interrogations essent,
respondendo eo gradatim pervenisse,
ut geometrica didicisse videretur. (ε)
unde concludit: discere nihil aliud esse
quam recordari; quam item remittiam -
multo adcuratius explicat in Phœdone suo;
(ζ) Ubi disciplinam duobus præcipue
modis

remi-

(α) Plato in Menone, Timæo, Phœdr. Philæb Phœ-
don. & lib. 10. de Repub. Cicer. 1. Tuſcul. (β) de
anima Cap. xxiii. (γ) 1. Tuſc. Cap. xxiv. (δ) Plat.
præter Loc. lit. præcipue in Phœdone p. 498. &c. (ε)
Plat. in Menone p. 21. (ζ) pag. 498. & sequente.

reminiscentiam esse probat, primo: quia
 recte interroganti, saepe vera, de his
 quæ nunquam didicimus, respondemus.
 Deinde quoniam ex notitia eorum, quæ
 sentiuntur, subita quadam abstractione
 ad notitiam adscendimus idearum, seu
 cognoscendo hæc æqualia in ipsius æqua-
 litatis cognitionem pervenimus. Unde
 addit: *Necessæ est ergo nos æqualis ipsius*
scientiam ante illud tempus habuisse, in
 quo primum videntes æqualia, agnovi-
 mus conari quidem hæc omnia ta-
 lia evadere, quale est ipsum, attamen
 à perfectione ipsius abesse. Et tandem
 concludit: ita quod jam pridem dico, è
 duobus alterum, aut enim scientes nati-
 sumus, scimusque per omnem vitam o-
 mnes: aut quos deinde dicimus discere,
 dunt axat reminiscuntur, atque disciplina
 reminiscentia est. Hæc sententia adeo
 probat. ut Platonici; ut quidam eo-
 rum scientiam per reminiscentiam defi-
 nirent, non quod omnibus ineptiis Pla-
 tonis subscriberent, qui alium quendam
 animæ statum, antequam corpus intras-
 set, finxit; sed ideo, quoniam secundum
 mentem hanc Platonis, omnium rerum

intelligibilium ideas haberent, ut putabant, sibi congenitas. Inter quos fuerunt; Cælius Rhodiginus (γ) Proclus. (δ) Plotinus. (ι) Origenes. (κ) & alii, quibus adnumeratur Joh. Lalemandet, qui omnino nostram scientiam, non tam reminiscientiam esse quam quoad ipsos etiam habitus, nobiscum connasci adseruit. (λ) confer: Mejerus. (μ)

§. II.

ANtequam de hisce præmissis, nostra quæ sit sententia, aperiamus; eorum mentem, qui huic opinioni contrarii sunt, exponere non pigebit, idque ideo, ut *contraria juxta se posita magis eluceant*. Hisce enim faciem præfert, suæ ætatis Philosophorum facile Princeps Aristoteles. Hic intellectum humanum assimilat tabulæ, non rafæ; ut multi ejus interpres malunt, sed nudæ: (ν) oportet autem, inquiens, in ipso (sc: intellectu) nihil esse. Perinde atque in tabula nihil est actu scriptum, antea quam in ipsa scribatur. Hoc enim in ipso fit atque accidit intellectu. Hoc est: negat notitiam (η) Lib. 20. C. 9. (δ) Lib. 1. Coment. in Euclid. C 19. (ι) Ennead. 4 l. 4. (κ) περὶ ἀρχῆς C. 8. (λ) Deciss phil. part. I. disp. 10. de produc. scien. p. 416. (μ) Gnost. part. gen. C. III. p. 122. (ν) lib. III. de Anima C. 4. p. 497.

nobiscum actu natam; sed nos afferre saltem ait *δύναμις* & facultatem omnium notiarum sensuum ministerio colligendarum, quod idem & alibi innuit, (ξ) ubi principiorum habitus nobis non insitos esse, adstruit; sed adventitios, & necessario à præcedente quadam notitia oriri, siquidem nihil nisi ex præexistente cognitione cognoscere vel discere queamus, & illam γνῶσην non præstare putatis principiis certitudine, nec esse habitum quendam principiis priorem & nobiliorem; sic enim in infinitum procedetur: sed esse sentiendi facultatem, cuius ministerio principia colliguntur, hunc in modum: *Ex sensu fit memoria, ex memoria experientia.* Multæ namque memoriæ numero, una sunt experientia. Hinc oriatur universale in intellectu, quod artis & scientie est initium. Unde paulo inferius concludit: *neque insunt definiti habitus, nec sunt ex aliis habitibus notioribus, sed ex sensu.* Quam senteniam ad finem usque capit is urget. Hinc peripatetici, nec non recentiores Academicci, qui hanc Aristotelis amplexi fuere sententiam, non à quo ferunt animo, quod

Platonici nos à natura eductos nihil fere discere; sed tantum recordari, contra ipsam experientiam, tam pertinaciter asseverant; ideoque omnem nostram cognitionem, à sensibus externis exordium ducere, contendunt; adeo ut nulla cujuscunque rei idea menti insit, nec quicquam ab intellectu, nisi prius impressione in cerebro vel facultate imaginativa facta, quæ phantasmatis nomine venit, percipiatur. Et sic effatum illud Antesignani sui, quod instar oraculi proclamat, extra omnem dubitationis aleam positum, & longa rerum experientia comprobatum esse putant, nimis: intellectum, ut tabulam nudam, nihil actu, potentia vero omnia cognoscere, beneficio, scilicet, sensuum & phantasmatum, ad ea cum semet converterit. Confer: Aristoteles. (o) Hinc in Scholis, omnium prope ore; tenetur axioma: *Nihil est in intellectu, quin prius fuerit in sensu.* Hinc varia sensus elogia, quibus aliis *fenesce animæ*, per quas & foras prospectat, & lumen suum accipit; aliis *animæ nuntii & satellites* dicuntur. Vide Clauberg: (π) Nos

(o) Loc: cit. Cap. 4. p. 497. (π) de cognit: Dei & nostri Exercit. 83. p. 394.

§. III.

Nosquod attinet, si inter discordantes hæc sententias, tot acerrimis contentionibus Philosophorum, tam recentiorum, quam veterum, maxime vexatas, medio, quod tutissimum est, iverimus, id minime nobis vitio verti posse speramus. Etenim secundum plerorumque nostræ ætatis adcuratissimorum Philosophorum, nec non Orthodoxorum Theologorum sententiam, statuendum putamus, mentem nostram neque plane esse similem tabulae nudæ, neque etiam exaratae vel rasæ, id est, neque rerum omnium, neque etiam nullarum; sed quarundam, hominibus ingenerari notitiam. (σ) Cum enim certum sit, nos multa intelligere & cognoscere, quæ forte in sensu, nec directe, nec indirecte, unquam fuerunt; nec omnem itaque omnino, nec nullam veram ideam, vel à solo intellectu, vel à solis sensibus esse, facile concedimus. Nam dum mens nostra ad se ipsam quasi reddit tanquam in libro invenit: *Deum esse; illum colendum; defendendum semet ipsum; totum esse sua parte*

A 4 majus

(5) Mejerus Gnoſt. part. Gen. Cap. III. p. 121.

majus; quodlibet esse aut non esse; &c.
 Qvod autem, præter adqvositam seu
 objectivam Dei notitiam (σ) per se no-
 tum, & naturâ mentibus nostris insitum
 sit: Deum esse, affirmare non dubitamus,
 siqvidem autoritas canonica id ipsum in-
 culcat (τ) Διότι Τὸ γνωστὸν Τῷ Θεῷ Φαρε-
 ρός (i. e. Per se clarum) οὐκ εὐ αὐτοῖς
 &c. & (υ) ὅφινες ἐνδείχνυται Τὸ ἔχειν Τῷ
 νόμῳ γραπτὸν εὐ Ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Necesse
 ergo est, vi relationis, notitiam legis
 inferre notitiam legislatoris. *Hinc non*
solum per discursum ab effectibus ad pri-
mam causam in Dei notitiam provebi-
mur. Confer: Admod: Reverend: no-
 stras Theol: Prof. And. Wanochius.
 (4) Deum præterea esse, dictitat no-
 bis propria nostra conscientia, quæ bonos
 exhilarat, laudat, excusatque; malos vero
 accusat, mordet, terret & damnat, & qui-
 dem illos etiam, qui supra metum supe-
 rioris ordinis humani positi sunt, ut: Ne-
 ronis, & aliorum exempla declarant.
 Huius opinioni assentiuntur Poëtæ, qui
 tres, virginis furias dictas, quarum ca-
 pilli

(σ) Rom. i. v. 20. (τ) Rom. i. v. 19. (υ)
 Rom. ii. v. 15. (4) *Diqvosit. Præf. C. II. §. VI. p. 113.*
Et in Op. 10 de facultat imaginat. C. 4. §. II. p. 55.

pilli interstincti fuerunt serpentibus, finixerunt, quæ pro armis habebant ardentes faces, quibus hominum pectoribus admotis, animas illorum cruciarent. Confer: Ovidius. (χ) Et hinc est quod Ciceron homines sceleratos impulsu Deorum terreri, & furiarum tædis ardentibus, suum quemque facinus deturbare dicit. (ψ) Huc spectat illud Ovidii: (ω)

Consciens ut cuique sua est, ita concipit intra

Pectora, profacto spemq[ue] metumq[ue] suo.

Et juvenal: (α)

Nocte dieque suum, gestare in pectore testem.

Nee aliena est heic loci fabula de Tityto, cuius iecur à vulture quodam arrodi fertur Confer: Virgilius. (β) Tibullus. (γ) Constat igitur, teste Mejero, stimulos conscientia acquisitos non esse, quibus facinorosè carere mallent, quam iis torqueri verum impressos, quos obliterare vel repellere, ut ut maxime velint, nullatenus possunt. (δ) Homo enim, citius cor ex pectore

(χ) Metamorph. Lib. iv. v. 454. & 480 Lib. x. v. 349. (ψ) in Pisonem. (ω) lib. i. fast. (α) Sat. xiii. v. 196. (β) Aeneid. vi. v. 590. (γ) Lib. i. Eleg. iii. (δ) Gnost. part. gen. C. iii. p. 125;

pectore, quam Deum ex mente sua; evellere potest, ut scite Excell: Doct. Kromayer. (ε) Ex hoc naturali conscientiae testimonio, naturalem satis comprobatur Dei notitiam dari. *Injustum namque foret, creaturam ignorare creatorem.* Doct. Calovius (ζ) Quod gentiles notitiam Dei insitam habuerint, in propatulo est: ut Socratem, Platonem, Aristotelem, Ciceronem, &c. taceam, quorum sapientia adeo in sublime adscendit; ut saniora dederint, quam perversa egrundam Christianorum mens. Quis docuit Epictetum fornicari peccatum est. se? cum tamen monet: (η) περὶ ἀφροδίσια πρὸ γάμου καθαρεύεον hoc est à re venerea, ante nuptias, purus esto. forsan contemplatio mundi? At quodnam sydus, aut quænam herba tantas res efficere posset? Nulla credo, Ergo lex cordi inscripta.

§ IV.

Modum vero heic indagare, quo notitia illa insita dicatur menti inesse, majoris siquidem est judicii, lumbens illud aliis relinquo, qui doctrina & ingenii

(ε) *Theolog. Artic. II. De Deo Thes. 4.* (ζ) *Gneß: Cap. IV. p. 14.* (η) *Erchirid. Cap. 47. pag. 84*

; ingenii acumine felicius in hoc argu-
 mento desudare possunt; sufficit mihi
 indigitasse, intellectui quandam innatam
 esse perfectionem, qua potens est per
 se & immediate citra ullam ratiocinatio-
 nem aliunde desumptam cognoscendi actum
 de Deo & existentia ejus habere: sive illa
 perfectio nomine habitus veniat, quod
 mihi tutius videtur, ob rationes, quae
 infra, ubi sermo erit de principiis seu habi-
 tibus innatis, patebunt. Sive cum re-
 centioribus philosophis idea appellatur;
 modo in antecessu notum sit illos per ide-
 as, non eas solum indigitare, quae a phan-
 tasia formatæ sunt imagines: Sed etiam
 omnem intellectus perceptionem, quando
 rem aliquam quocunqve modo concipi-
 mus. (3) Aut verbis exprimimus, modo
 ea quae dicimus intelligamus. (1) Hinc
 idea Dei non abs re clara & distincta,
 identidem apud Cartesium, nominatur;
 nam aliud est habere ideam rei perfe-
 ctam, aliud eam clarè percipere: *Splendi-
 da, clara, distincta in nobis est, aut Dei*
aut infiniti notio, non perfecta, non in-

tegra

(3) Du Hamel de consensu vet. & nov.
 phil. lib. I. Cap. II. pag. 24. (1) Le Grand
 in Apol: pro Cartes. Cap. 13. pag. 155.

tegra. Du Hamel (x) & idem paulo inferius: Ergo satis est ad hoc; ut infinitum intelligam, si nullis illud claudi limitibus clare & dilucide perspexerim; illud ipsum nego, nos infiniti nullam habere notionem, nisi illud omnino comprehendatur, quasi non mibi insit idea trianguli, nisi omnia quæ de ipso demonstrantur, perfectè noverim. Hinc ideam seu notionem Dei non ideo nobis innatam voluit Cartesius, quasi semper nobis obversetur, & non distinctum quid ab ipsa facultate cogitandi sit; Sed quod facultatem habemus illam ex propriis ingenii viribus, absqve ullo sensuum experimento, aut incitamento nobis repræsentare. Quamvis non negandum sit sensus posse nos accidentaliter invitare; ut ad cogitationem de Deo, quam etiam sine illis habere possumus, attendamus. Nam cogitatione de Deo non est solum adventitia à sensibus, quia quicquid sensus repræsentant, res finita & corporea est; nec pro arbitrio à nobis efficta, quia idololatræ & superstitionis pro lubitu sibi numen fabricantes, sic non possent accusari, sed menti nostræ innata & à Deo indita, & hæc

(x) Loc. cit. lib. I. Cap. II. pag. 164.

hæc est talis idea seu notio, qvæ de Deo in hac infirmitate, ex lumine naturæ haberipotest, distinctior autem & perfectior idea, qvâ Deus per omnia distinctè percipitur, soli revelationi accepta refertur. Hæcce pro ratione instituti tangere saltem voluimus, interea tamen suam cuique sententiam modestè relinquisimus. Nostrum solummodo erit ostendere, mentem humandom non puram esse potentiam qvæ ultra sensus nihil sapit; Sed qvarundam rerum χαρ'εξιν, omnium vero intelligibilium κατὰ δύναμιν habere notitiam.

§. V.

DEdimus supra §. III. prima illa principia menti nostræ inesse, quæ adhuc paulo prolixius adstruere placet, eademque à prima statim infantia, absque ratiocinatione informatione & contemplatione nobis implantata esse urgamus; Sive quod inscripta menti γῆ φύσει per ideam expressam, quod nonnullis videtur, seu quod, magis dicendum, quia κοινῶς ἔγγοναι, ex habitu imaginis divinae vel sapientie concreata superstites, habitualiter nobis convenient. Excell. D. Calovius. (λ) Hanc sententiam facile stabilire possumus (λ) Noolag. Cap. I pag. 52. Cum

cum omnibus fere in confessio sit
 dari aliquam imaginis divinæ, quam
 vis admodum per peccatum protoplasto-
 rum afflictæ, particulam in homine,
 post lapsum, residuam, quam nos lumen
 naturæ; prima principia; legem naturæ
 vocamus: hæc enim particula necessa-
 rio eandem obtinet rationem cum suo
 toto homogeneo, imagine, puta divi-
 na, qvæ mera non fuit dñiæ; sed do-
 num habituale & connaturale (nam juxta
 locum Apostoli ad Ephesios (μ) consen-
 tiunt omnes orthodoxi imaginem divi-
 nam in virtutibus facultatum animæ &
 habitibus connatis sapientia, scilicet in-
 tellectus, bonitate voluntatis, obedien-
 tia appetitus, cæterarumque virium
 perfectione, fuisse positam) ita particu-
 la adhuc residua non erit mera dñiæ,
 post ministerium sensus semet ipso actu
 exerens; sed habitualis & connaturalis
 qvædam qualitas; unde in prima quali-
 tatis specie, apud Logicos collocantur.
Confer: Heiderus. (1) Si consulamus
 scripturam sacram in nostra thesi pro-
 banda, invictum facile nectere possumus
 argumentum, nam, ut Apostolus
 (2) mani-

(γ) manifeste docet, Principia hæc seu lex naturæ omnibus insunt: (α) ergo infantibus, barbaris, rudioribus æque ac eruditis competunt. Hæc detinentur quasi captiva per iniqitatem ex prædicto versiculo; necesse est itaque eadem possideri. Hæc hominibus data sunt ut sint ἀνπλόγητοι coram tribunali Dei; (π) eadem ergo in illis negare iniquum foret. Hæc sunt Φανερὰ (per se clara) εἰς αὐτοῖς; (ε) ergo non διαρόητα per aliud, vel forinsecus ab objecto suscitante, beneficio sensuum hausta. Hæc demum insunt Φύσει (σ) & inscripta cordi (τ) conferunt. Excell. D. Danhaverus (v) Unde satis evictum puto, mentem humanam non esse instar tabulæ nudæ, ut Aristoteles voluit; sed notitiis quibusdam innatis ab ipsa nativitate eandem habitualiter informantibus præditum. Hæc enim notitia seu principia bāud incommodè conferri queunt, non cum igne, qui potentiam saltem carboni & silici inest: Sed cum sodis sub cineribus scintillulis, quibus si materiam admoveas exardescere & lucere incipiunt.

Heide-

(ξ) Rom. i. & II. (α) Cap. I. v. 18. (π) Cap. I. v. 20. & Cap. II. v. 1. (ϱ) Cap. I. v. 19. (σ) Cap. II. v. 14. (τ) Cap. II. v. 15. (v) in Collg: Psycholog.

Heiderus. (Φ) Præterea menti humanae non seminales tantum rationes, & scientiarum velut initia qvædam; sed ideas etiam insertas congenitasque esse, multis rationibus adstruere conati sunt Platonici & Augustinus. Hæcce tantum verisimilia videntur, tam ob prolatas, qvam seqventes, rationes. Nam ut angelos raceam, qui per ingenitas species ut volunt rerum propemodum contemplantur essentias. Quid hominis mentem nudam, atque omnis cognitionis experiem, conditam fuisse fingamus? Cum ipsa animalia impressos à natura rerum qvosdam characteres videantur accepisse; hæc enim notitia, qvæ vulgo instinctus dicitur, & multis animalibus concessa est, unde, nisi ab innatis rerum speciebus proficiscitur? Ea namque interdum moliuntur animalia, qvæ non modo vires proprias superare; sed & humanam fere industriam æquare videntur: præter enim imaginationem qvandam incredibili pollent solertia, tum ad sui conservationem, tum ad sui generis propagationem. Videntur etiam quædam animalia artes exercere

gere: ut hirundines figulinam; apes architectonicam; araneolæ textoriam &c. Formicæ dant operam œconomiaæ; grues vices vigiliarum servant; leones cauda sua vestigia pedum delent. Nec necesse est hic mirabilem bestiarum industriam persequi; sicut dubium nullum esse potest, quin rerum, quas operantur, notiones habebant congenitas. Neque id pro rato habendum, bruta atomorum quadam convenientia, aut sola objecti impressione, opera tam varia, tamque multiplicia, eodem prorsus tenore, incredibili artificio vel inchoare, vel ad exitum perducere.

Du Hamel. (x) Cum qvodammodo quasi judicare videntur, qvæ species per sensus immisæ nuntiare non potuerunt. Quid enim pullo nosse milvum prodiceret, nisi cum sibi esse infestum judicaret? Qvo vero docente, id comperit. Vide Liebenthal (ψ) quæ tamen omnia non crude sed cum grano salis accipienda sunt. Hinc à minori ad majus argumentatur Mejerus. (ω) *si suam in manu*

B dum

(x) de corpore animat. lib. III. Cap. 2. p. 617.

(ψ) colleg: Ethicum Exercit. III. Quæst. V. p. 570.

(ω) Gnost. part. gen. Cap. III. pag. 126.

dum cognitionem ferunt bruta, quomodo
solus homo tanto destitueretur boni &
dono. Constat vero is est naturae ordo,
ut que in superioribus inveniuntur melio-
re nota, eadem quoque in inferioribus re-
persantur, quasi inchoata, & adumbra-
ta. Cum igitur Angelorum cognitio ferè
a speciebus congenitis ducatur, animan-
tes contra perpaucas imagines acceperint:
profecto homo, qui medium sortitus est
locum, inter bruta & Angelos, mentem
videtur habere, non omni notione, aut
specie destitutam: sed pauciores quam
Angeli, plures vero quam animantes acce-
pit. Du Hamel (α) verbo: quis magni
faceret virtutem? Qvis honestatem?
Qvis scientiam? si non a Deo, nec a na-
tura; sed hominum opinionibus depen-
deret. (β) Unde verum manet Jobi illud:
Deus posuit in visceribus hominum sapien-
tiam, & indidit intellectui intelligentiam.
(γ) Cui adstipulatur Apostolus:
Φύσις διδάσκει ἡμᾶς. (δ)

§. VI. Sic

(α) lib. II. de ment. human. Cap. 6. pag. 333.

(β) Heiderus phil. Moral. parte secund. (γ)
Cap. 38. v. 36. (δ) I. Cor. II. v. 14.

§. VI:

Sic pro re nata manifestum dedimus
mentem humanam non instar tabu-
la nudæ sese habere: Sed qvarundam re-
rum à naturâ gaudere notitiâ, cuius ar-
gumenti dignitas longius nos evexit. Jam
ad ea veniamus, qvæ tetigimus, §. II. ubi
diximus, mentem fuisse Aristotelis, &
ejus asseclarum: qvod nihil sit in men-
te, qvod per sensus non subierit; ita ut
qviqvam ab intellectu percipi non possit,
qvin cerebro vel imaginationi insculptum
fuerit, qvam impressionem phantasma
solent appellare, quæ sententia, ut omni-
um ferè philosophorum consensu (exce-
ptis Platonicis) excipitur; ita experientiæ
adeo confirmata, ut singulis fermè im-
confessio, sit, intellectum parum vel ni-
hil posse percipere; nisi ad phantasmata
sese vertat. (1) Verum hæc sententia, ut
in se bona sit, nimis tamen displicet il-
lis, qui partibus Platonis hac in re favent.
Nam (ut eorum utamur verbis) ideam,
scu[n]otionem Dei, mente gerimus, at

Bz quo

(1) Confer: Præter cæteros, Scherzerus Nucl.
Pbil. Qvæst. Phys. 235.

quo sensu ipsam cognoscimus? Idea enim vel conceptus Entis summè perfecti, nullo sensu comprehendi potest, & sicut summi Entis; ita nec beatitudinis; sapientiae; mentis nostræ; cogitationis; amoris & reliquarum mentis affectionum ullum potest cerebro impressum esse phantasma. Hujus sententia, præter ceteros fuisse videtur Augustinus, citante DuHamel (7) qui pluribus demonstrat omnem cognitionem nostram non duci à sensibus, multa à nobis percipi; quæ per sensus ad mentem sibi aditum non munierunt. Augustinus procul dubio hac in re Platonis vestigia pressit, qui sic dicit: *Rerum autem maximarum pretiosissimarumque nulla est imago, quæ manifeste ad hominum sensum captumque efficitur: incorporea namque cum maxima & pulcherrima sint, ratione sola, alio vero nullo, perspicue declarantur.* (7) Mirum itaque non modo; sed omnino absurdum esse ducunt, omnem cognitionem & ideam à sensibus proficisci; cum nec illas potissimum res, quæ maximè sensus ferunt

(7) Lib. I. de Ment. Hum. Cap. II. pag. 255. (7)
Lib. de Regno & civil. pag. 212.

unt, ut lucem; calorem, frigus; intellectu nostro melius consequamur, siquidem res plerumque magis sensibiles mentis aciem maximè fugiant, & contra ea longe certiora, magisque perspicua, obveniat, quæ sola mente attingimus; quam quæ sensus nostros vehementius movent. Haud bona namque fide quisquam in dubium revocare potest vel debet, num cogitet; vivat; existat; sicut certum sit, me vivere aut cogitare, eo ipso actu quo dubito: Qvis tamen unquam vel cogitationis; vel dubitationis; vel existentiae imaginem percepit, viderit atque intellexerit corpoream. Unde Plato: *Anima quædam per se ipsam animadvertisit, nonnulla per corporis vires apprehendit.*

(9) Hinc si omnis cognitio petatur à sensibus, si sensus portæ sunt & fenestræ, per quas ingrediuntur mentem illustrantes, mirum est quod non sapientissimi, qui suos perpetuo sensus sequuntur duces: Imo mirum, quod intellectu & sapientia omni carentia animalia, facultate sentiendi hominem superant, secundum versus: *Nos aper auditu, &c. mirum denique, quod qui*

maxime intellectu & scientia possunt, Deus & Angeli omni sensu corporeo destituantur. Clauberg. (i) Negat itaque Plato perceptionem veritatis sensibus convenire; quia essentiam hujus vel illius rei non percipiunt. (x) Haecce idem testatur, cum diserte afferit: sensus non capere quicquam sincere; sed impedimento esse veritatem vestiganti. (λ) Ad intellectualem porro visionem multa pertinere videntur, quae absque ulla corporis similitudine contuemur; Ut virtutes cum vitiis sibi contrariis, quae cum corpora non sint; ita nec per species corporum similes representari possunt, unde Augustinus, qui ubique a partibus Platonis stare videtur: dicitur, inquit, mihi quem colorem habeat sapientia. Cum cogitamus justitiam, quid tanquam sonus ad aures? quid tanquam vaporem surgit ad narres? quid manu tractatur & delectatur? Veritas ipsa an forte per phantasmatu concipitur? (μ) Præterea, si cui volupte sit omnes perlustrare scientias, infinita ferè occurrent, quae nulla corporum specie exprimuntur: ut taceam ipsam differen-

(i) de cognitione Dei & nostri Exercit. 83. p. 394.

(x) Theatero p. 155. (λ) Phædone p. 494. (μ) Psalm. 41.

di artem , qvæ circa phantasmata minimè versatur. Quid in Metaphysica seu Theologia naturali offendimus , qvod imaginationis idola ostendat? Num universales entis , unius; boni & veri conceptus? Fortè etiam in physicis aliqvid datur, qvod per phantasmata intueri non licet ; corporum namque principia; Ut rationes numerorum in Mathesi sub sensus non cadunt. Hæc enim omnia qvæ prolatæ sunt, & alia similia , simplici mentis obtutu , sine ullis formis , lineamentis & figuris concepta intelligimus , & intellecta concipiimus. Hæc ferè præcipuæ sunt rationes , qvibus vulgarem , in scholis receptam , opinionem infringere , avert Plato-nici , plura qvi desiderat , adeat præter allegatos auctores , etiam recentiores philosophos , qvi in hac sententia Platonis partibus multum favent.

§. VII.

NOs autem in re ardua ne solum sententias alienas enumerasse vide-amur , testabimus & nostram aliquo modo si qvæ sit , in medium proferre sen-

centiam. Ea enim quod concernit, quorum
 iam in §. superiori mentionem fecimus;
 licet partim vera sint partim maximam
 præ se ferant probabilitatem; dissimulare
 tamē non debemus, vix quicquam nos met-
 mentis acie intueri posse, quin phantas-
 mata vel præcurrant, vel subsequuntur.
 Unde ex iis omnis ferè nostra cognitio
 incipit. Hinc generales notiones colligun-
 tur; hinc mens nostra excitatur, admo-
 netur & quasi ad intelligendum impelli-
 tur. Nec illud omnino approbandum
 putamus, quod Plato cum suis seqvaci-
 bus sensus nos à veritatis & rerum æ-
 ternarum intuitu avocare contendit (v)
Cum mens etiam per sensus, ad divina
 quodammodo assurgere possit. *Sensus e-*
nims sunt velut grauis, quos nobis divi-
na providentia fabricare dignata est, qui
bis nobis utendum est ut à mutabilibus
zumeris, ad immutabiles b. è. à formis
visibilibus ad invisibiles perveniamus,
Augustinus, citante Du Hamel. (ξ)
Et licet illud in nobis ipsis experiamur,

quod

(v) Phædo. pag. 494. (ξ) lib. 1. de ment.
 Human. Cap. II. pag. 269.

qvod, ubi rem aliquam attentius contemplari volumus, omnia phantasmata, quantum licet, amolimur, ut mens in se ipsam quasi redeat; *Vix tamen mentis acies in eterna intendi potest, quin via imaginatrix velut ex transverso incurrat.* Et corporeis similitudinibus res invisibles quodammodo vestiar. Augustinus, (o) Sed adhuc forsitan dubitare licet, num tam strictè allatæ sententiæ adhærendum sit: ut omnem omnino intellectionem ex phantasmate dependere statuamus. Qvod enim Aristoteles ait (π) intelligentem oportere phantasmata speculari & primordium intelligendi sumi à sensibus: Species vero formari à phantasmate, Calovius (ρ) Speciebus autem seu ideo sublatiss., nihil intelligi item: (σ) Ea verissima sunt, de rerum sensibilium cognitione, quæ sine sensu percipi vel apprehendi non possunt; sed non cōtinuo de notitia Dei naturali. Regulæ æternæ veritatis & res animo præsentes: ut cogitatio ipsa, affectionesque animæ, nec non res spiritales

B 5

&c.

(o) Tract. 19. in Johann. (π) lib. III. de Anima.

(ρ) Gnost: part. gen. Cap. IV, Can. III. (σ)

loc. cit. Cap. V. Can. II.

&c. ut nulla specie corporeâ exhibentur; ita nec per phantasmatâ conspicuntur. Quid si imaginativam intellectualem adstruamus? Nihil forsitan absurdum inde evenit, siquidem memoria intellectualis detur, memoriarum namque & imaginativa pulchra est conjunctio, non quidem quasi ab intellectu, tanquam nova facultas differat imaginativa hæc; puta intellectualis; sed sit ipse, species formans & servans intellectus. Ampli; Prof. Wanochius. (7) Cum enim recte statuimus duplex objectum, species nimirum sensibiles, & intelligibiles, necesse est itaque, ut imaginativam intellectualem, æque ac sensualem, statuamus. Unde Deus, præter indirectam representationem, quæ ope sensuum proficiisci potest, imaginativæ intellectuali per notitias ingenitas sistitur. (v) Et sic, dum recte distingvimus inter imaginativam sensualem & intellectualem, non improba forte videatur distinctio recentiorum, inter imaginacionem, & puram intellecationem (φ) quum coincidat.

(7) Diatrib. de facult. imag. Cap. IV § 4. p. 58.

(v) prænominatus Aucto loc. cit. (φ) Ant. Le Grand, inst; phil. part. I. art 3. §. 4.

coincidunt, licet non secundum verba,
 tamen secundum sensum, nam terminus
 imaginativa in eam etiam reddit angusti-
 am, ut solius facultatis rationalis esse di-
 catur. Ampl: Prof. Wanochius(χ) Hoc sane
 modo, diversæ hæ sententiæ facile con-
 ciliari possunt: non quod omnis actio men-
 tis ex phantasmate dependeat, siquidem
 vis imaginatrix feriari non potest, cum in-
 tellectus in rem aliquam intendit: sed ea
 se agitat, & moveat; ut menti laboranti
 succurrat. Atque haud scio, an quicquam
 intellectus motiri posse, nisi saltem ab i-
 maginatione lacesitus. Du Hamel loc.
 cit. Et licet multa, aut corporum subti-
 litate, partium minutis, loci distantia,
 tarditate, atque velocitate motus, sen-
 sum minime impeditum fugiunt; i i
 tamen non sumus, qui sensus ad re-
 rum cognitionem inutiles arbitremur;
 sed eos nequaquam sufficere, haud in-
 viti confitemur, qvare iis, tanquam
 navi, utendum est: Cum enim ad lo-
 cum, qvo tendimus, perventum sit,
 dimittendi sunt. Unde illud: *Ubi definit
 sensus incipit ratio.* Proinde, nec satis
 assequi

(χ) Loc. cit. Cap. I. pag. 19. & Cap. IV. pag. 57.

affeqvi possum, qvid sibi velint Academi-
ci, dum accusant sensus, atqve omnem iis
fidem derogant, qvum si sani sint, re-
motis obstaculis, falsum utiqve non nun-
tiant. Annon igitur clara, & perspicua
sunt, qvæ tactu, qvæ oculis attingimas,
potestne qvisqvam dicere dolorem ipsum,
aut voluptatem minus clare percipi; So-
lem non esse pedalem; syderam minus qvie-
scere; aërem & subtiliora qvæqve cor-
pora haud esse nihil; remum aqvæ im-
missum non esse inflexum, licet sensuum
judicio hæcce phænomena ita sese habe-
re appareat. At sensus nunquam nobis
illudere, non dicimus, cum similitudo
eos sæpe fallat: Sed negamus, sensum
non impeditum, cui alias sensus verior,
aut ipsa ratio non repugnat, circa propri-
um obiectum decipi. Non ita ideo fiden-
dum sensibus, ut in illis omne criterium
veri & falsi reponatur; adeo ut ex iis
omnis nostra cognitio pendeat, & nulla
sit informatio Dei, à naturâ mentibus
nostris insita, nulla illius idea vel cogni-
tio, qvæ per sensus non subjerit, qvod
ne in Socinianorum castra descendamus,

falsum esse supponimus. Sed neque ita prohibendi sunt sensus, quasi ad scientias comparandas nullius sint usus aut mens nostra nihil novi addiscat, sed cognita tantum afferat. Longe itaque *tutius videtur*, ut *sensibilia sensibus, intelligitiae vero intellectu* potissimum, estimemus; & sic neque in rebus Physicis sensus sunt repudiandi; neque iidem in metaphysicis tanquam soli arbitri adhibendi.

§. VIII.

ITa pro viribus ingenii ostendimus quid quantumve mens nostra in cognitione rerum sensibus debet & monuimus nefas esse eam adeo corpori illigatam addictamque cum Aristotele arbitrari; qvin ex naturâ aliquid ultra sensus sapiat. Jam redit noster discursus in circulum: illud itaque (qvoniā superius medium viam nosmet inter Platonis & Aristotelis sententiam ingressuros polliciti sumus) tanquam perspicuum, atque ab omnibus ferè concessum supponimus, Autorem naturæ, præter sui ipsius ideam seu notionem, qvæ majori difficultate, quam cor ipsum e pectore

è pectori evelli possit, nobis etiam ini-
cia qvædam & semina quasi scientia-
rum & virtutum indidisse, qvæ non
studio, labore, inductione aut multis
experimentis, ab ineunte ætate sensuum
testimonio roboratis; sed ex natura ad-
discuntur, imprimuntur & percipiuntur.
Unde: ut principiorum horum veritatem
non à sensibus mutuamur; ita nec ra-
tiocinio colligimus; siqvidem *omnis de-*
monstratio ex iis principiis prosecta in es-
tandem resolvitur, omnis quippe discur-
sus est velut qvidam animi motus, qui
circa aliquid immobile perficitur. Du Hamel. (ψ) Hinc (ut illuc revertamur, un-
de exorsi sumus) liquet, qua ratione re-
miniscientia Platonica vel salvari, vel
refutari possit. Nam cum ex principio-
rum cognitione in omnium rerum per-
venimus notitiam, tum qvodammodo re-
minisci dici possumus; quia reminisci
nihil aliud est, ut Plotinus defi-
nit, quam accommodare figuris antiquis
novas nuperque advenientes; neque recor-
dari, nisi ex unius cognitione in alterius
cum illo colligati pervenire notitiam.

(ω) Nec
(ψ). Lib. II. de ment. hum. Cap. 6. pag. 330.

(ω) Nec forte hæc sententia multum à veritate est aliena. Nam cum oculos nostros in rem aliquam defigimus, tum eodem obtutu, ea, quæ vicina sunt, percipimus; sic mens nostra acriori iudicio principium aliquod intuens, conclusiones simul, quæ ex illo fluunt principio, perspicit. Species enim, quas per sensus haurimus, quid aliud, nisi ansam dant menti ea evolvendi, quæ in principiis involuta delitescunt. Hoc enim modo discere nihil aliud esse videtur quam reminisci, jam non recordamur nisi eorum, quorum confusam habemus notitiam, rerum autem notitiam in principiis nosmet habere, licet non omnium, sed quareundam actu; tamen potentiam, nemo eat inficias, ratio hæc est, quia ut omnis actio voluntatis, exulti finis amore proficiscitur; sic nulla scientia aut cognitio, puta naturalis, ex principiorum intelligentia non oritur. Confer: Doct. Calovius. (α) Megerus. (β) Hinc satis apparet, cur pulsio ille Socratis de geometria ritè interroga

(ω) Ennead: iv. lib. 4. (α) Nool. parte. Gen. Cap. II. p. 61. (β) Nool. C. II. sect. III. probl. 1. p. 42.

rogatus respondit, tanquam illius disciplinæ peritissimus, & siquidem artificiose & gradatim interrogatus; quid immediate itaque ex principiis, aut prius demonstratis sequeretur, tatis apte potuit intellegere. Nam ratio anticipationibus veri & virtutum ignobilis à natura datis instructa judicat, conjicit, argumentatur, refellit, differit, colligit & concludit, dummodo ordine & quasi per gradus ex ipsis principiis, progrediatur. Nec forte Plato ipse aliud, quamvis ita interdum videatur intendit; nam strenue negat quempiam rite interrogati rectè respondere, nisi gaudeat recta ratione & scientia. (γ) Quod autem Augustinus, cum multis in locis, tum maxime in libris de libero arbitrio inculcat: rerū sc̄: rationes menti nostræ esse quasi insculptas, nosque ubi de pulchritudine, & qualitate, justitia, &c. judicare necessū habemus, formas nobis congenitas, tanquam originales consalere: Et nosmet tum demum rem esse pulchram, & qualem, &c. decernere, cum eadem cum ideis pulchritudinis & aequalitatis innatis quadrat. Qvandoqve idem asseverat nos eodem

dem modo omnium rerum rationes nobis
insitas habere, id satis commode explicat
Doctor Anglicus de habitu principiorum:
quatenus, inquiens, universales conce-
ptiones, quarum cognitio nobis est natu-
raliter insita, sunt quasi semina quædam o-
mnium sequentium cognitionum. (d)
Nec displicet hæc sententia summo Pla-
tonis interpreti Plotino: sicut, dicenti,
in semine indivisa sunt omnia, atque
ibi rationes insunt velut in uno centro col-
lectæ: sed alia illic Oculi, alia manuum
seminalis ratio est. Sic inchoate rerum
intelligentiae, velut quædam seminales ra-
tiones, menti sunt insculptæ, non re; sed
formaliter, ut ajunt, diversæ: eæque do-
ctrinâ, usu & meditatione ex habitu ob-
scuri in perfectiorem prodeunt. (e)

Jam si in obscuris rebus verisimilia &
maxime probabilia, pro veris offerre lice-
ret, donec manifeste de eorum falsitate
constiterit, nos sane in hac sententia
facile acquiesceremus, scilicet, ut aliquo
modo dici possemus reminisci, quatenus
reminiscientia nihil aliud sit, quam ut e-

C am

(d) Q. de mag. art. citante Du Hamel.

(e) Ennead. IV. Lib. 4.

am supra, secundum mente Plotini,
exposuimus: sed cum non minor sit au-
ctoritas eorum, qui contrarium svalent;
hancce itaque sententiam in meliorem
partem interpretari potius, quam ean-
dem omnino approbare vel refutare, vo-
lumus, Qvod autem Plato, docere identi-
dem videtur, scientiam nihil esse præ-
ter recordationem superioris vitæ, neque
nosullo modo discere, sed reminiscendo ea
recognoscere, qvæ soluti & liberi in
mundo intelligibili perspeximus. (?)
ad quam opinionem accedere conatur
Cicero (?) Id enim adeo fictum, vanum
& diuturnitate temporis exoletum, ut
nesciamus num quisquam hæcce futilia
& ineptias non dicam revocet, ne dum
refutare sustineat. Sed, si ad semet i-
psum (ut volunt Platonici) quisque re-
dire quasi velit, adhuc scrupulum mane-
re deprehenderet, cur & qua gratia fit,
quod, post hujus vel illius rei anxie & la-
boriose acquisitam notitiam, agnoscat quasi
hanc vel illam rem sic se habere, nec
notitiam illam aliter sibi obvenire, quam
quod

(?) *Lectio supra citatis.* (n) *lib. 1, Tusc.*

quod antea illam habuerit, sicut nunc
quam forte in illius rei contemplatione
versatus sit, & inde fluit id, quod toto ni-
su persuadere conentur, scilicet, nemini-
nem querere id quod penitus ignorat.
Nam cum obliviscimur, inquit Augustinus,
& querimus, ut recordemur, ubi tandem
querimus, nisi in ipsa memoria? Et ibi se-
aliud pro alio forte offeratur, respuimus,
donec illud occurrat, quod querimus; &
cum occurrerit, dicimus, hoc est. Quod non
diceremus, nisi agnosceremus; nec agnosce-
remus, nisi meminissimus. (9) Sed si rem
recte ponderemus, multo forte aliter no-
bis usu venire, cum rerum notitias inda-
gamus, fatebimur; nam non omnino o-
mnes res perditas quasi & oblivioni tradi-
tas querimus, & si semel inventas qua-
si agnoscamus, id forte sit ob convenien-
tiam cum principiis & regulis menti
infixis, quas propemodum consulimus an-
tequam huic vel illi rei a doctore hoc
vel illo propositæ, assensum præbeamus.

§. IX.

Tandem ne assentationis crimen su-
beamus, Platonicus non adeo indul-
Cz gendum

gendum putamus, ut animam omnium rerum scientias, quas inchoavit natura, & ars perfecit, secum attulisse, nobis persuadeamus, quod & ipsa experientia nobis suggesterit, siquidem nonnulla actu ipso ignoramus, quæsi objiciuntur nudam non creant reminiscientiam; sed novam plane formant cognitionem. (1) Valde ergo absolum foret, omnium rerum sensibilium species nobis infusas statuere, & qui contrarium malunt, non tam ipsimet id sensisse, quam argumenti hujus difficultate ingenia exercere voluisse, credimus. Fatemur quidem ideas rerum externarum fingi ab animo, postquam de iis fingendis admonitus est motu quodam corporeo & nuntio sensuum à rebus externis impulsorum: at motus illos corporeos, dicimus plagam sive notam imprimere in cerebro, quam plagam in cerebro, deprehendens animus, proxime illi conjunctus, hoc velut admonitu, hanc illamve ideam concipit ac configit, cum prius non esset, minime vero eam sibi exhibet & reconoscit

(1) Mejeru Gnost. Part Gen; Cap. III. lct. II. p. 124.

gnoscit quasi prius esset. Unde nec probabile videtur, ideas rerum menti esse ingenitas, cum infinitas ferè ex: Gr: triangulorum, uti & aliarum figurarum species possit, per totam aeternitatem contemplari, ac novas subinde efficere demonstrationes Du Hamel. (v) jure meritoque itaque Platonicis damus nos communes quasdam notiones animo impressas à natura adeptos esse, quibus intimas involutasque rerum naturas penetrare, conclusiones inde fluentes formare, res singulas describere, & artes tam ad usum vitae, quam ad oblectationes necessarias efficere possumus. Penitus docti itaque non nascimur; sed dociles, non armis; non vestibus instructi; sed quam mentem ratione, & qua corpus manibus armati, omnia quae ad bene esse pertinent, solerter conseqvimur. (λ) Quod enim Plato reminiscentiam inde probare conetur: quia rectè interroganti, sæpe vera de his quae nunquam didicimus, respondeamus, id minime sufficit. Nam licet demonstrationes, ut

ca-

(*) Lib. I. Cap. 2 de consens. vel. & Nov. Phil. p. 557.

(λ) Confer: Du Hamel de ment. hum. C. 6. p. 336.

catenæ ita sunt aliæ aliis consertæ & inter se colligatae; ut una cognita ceteræ sponte sua quasi fluant: interim tamen valde ambigo, num puer ille Socratus, de rebus astronomicis, medicis, aut aliis artibus, quæ sensibus & experientia quæ maximam partem suam debent originem, tam apte respondisset, ac de geometria (quod pace ejus dicam) singit Plato. Quare ipse Augustinus dum senex libros suos acriori iudicio sub iudicem examinis revocat, illud Platonis somnium ingenuè retractare, & corrige-re non dubitat. Ut ipsum ejusque verba citat Du Hamel in opere saepius allegato: *dixi, inquit, quod in disciplinis liberalibus eruditu-s sine dubio in se illas oblivione obrutas eruunt discendo, & quodammodo refodiunt; sed hoc improbo.* Credibilius est enim propterea vera respondere de quibusdam disciplinis etiam imperitos earum, quia præsens est eis, quantum id capere possunt, lumen rationis æternae, ubi haec immutabilia vera conspicunt: non quia ea noverant aliquando, & oblixi sunt, quod Platonis & talibus visum est. Hæc evidentius in eodem

eodem opere explicat, cum id retractat,
 quod in libro de quantitate animæ scri-
 pserat, sibi, nimis, videri animam o-
 mnes artes secum attulisse, nec aliud
 quicquam esse id, quod dicitur discere,
 quam reminisci & recordari. Neque illud
 sic accipiendum est, quasi ex hoc appro-
 betur, animam vel hie in alio corpore, vel
 alibi, sive in corpore, sive extra corpus ali-
 quando vixisse, & ea quæ interrogata re-
 spondit, cum bic non didicerit, in alia ante
 didicisse. Fieri enim potest, sicut, jam
 in hoc opere supra diximus, ut hoc ideo
 possit, quia natura intelligibilis est, &
 connectitur non solum cum intelligibili-
 bus, verum etiam immutabilibus rebus.
 Eo ordine facta est, ut cum se ad eas res
 movet, quibus connexa est, vel ad se
 ipsam, in quantum eas videt, in tam-
 um de his vera respondeat. Hinc plati-
 tonici, qui alias copiâ verborum liberi-
 us evagari, nec intra exiguos limites con-
 tineri solent, licet multum in eo negotio
 desudaverint; in hoc tamen quiescere
 coguntur: nos, scilicet, virtutum quæ-
 dam initia, velut semina, non ipsas di-

sciplinas, aut virtutes attulisse, neque rerum omnium congenitas species; sed immutabiles veritatis regulas gerere, quibus omnes fere assensum præbuerunt & etiamnum præbent. Manet ergo illud inconcussum, qyod in hujus argumenti initio indigitavimus: nos non natura penitus eruditos esse; sed mentem veritatis capacem habere. Jam velis contractis dicamus.

SOLI DEO GLORIAM!

